



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Press Unit
Unité de la Presse

© Këshilli i Evropës, 2021. Përktimi jozyrtar i bërë nën Projektin "Forcimi i institucioneve të Kosovës* në luftën kundër torturës, keqtrajtimit dhe trajtimit degradues". Projekti bashkëfinancohet nga ana e qeverisë Norvegjeze dhe Këshillit të Evropës. Ky përktim nuk e obligon Gjykatën.

© Council of Europe, 2021. Unofficial translation made under the Project on "Strengthening Kosovo* Institutions in Fight against Torture, Ill-treatment and Degrading Treatment". The project is funded by Norwegian government and the Council of Europe. This translation does not bind the Court.

© Conseil de l'Europe, 2021. Cette traduction non officielle a été faite dans le cadre de Project "Renforcer les institutions du Kosovo* dans la lutte contre la torture, les mauvais traitements et les autres traitements dégradants". Le projet est financé par le gouvernement norvégien et le Conseil de l'Europe. Cette traduction ne lie pas la Cour.

* Të gjitha referencat për Kosovën, si për territorin, institucionet apo popullsinë, në këtë tekst duhet të kuptohen në përputhje të plotë me Rezolutën 1244 të Kombeve të Bashkuara dhe pa ndonjë paragjykim për statusin e Kosovës

*All references to Kosovo, whether the territory, institutions or population, in this text shall be understood in full compliance with United Nations Security Council Resolution 1244 and without prejudice to the status of Kosovo.

* Toute référence au Kosovo mentionnée dans ce texte, qu'elle concerne le territoire, les institutions ou la population, doit se comprendre en plein conformité avec la Résolution 1244 du Conseil de Sécurité de l'Organisation des Nations Unies et sans préjuger du statut du Kosovo.

Fletë faktesh - Paraburgimi dhe shëndeti mendor

Mars 2020

Kjo fletë faktesh nuk obligon gjykatën dhe nuk është e plotë

Paraburgimi dhe shëndeti mendor

Shihni edhe fletët e fakteve të "[Kushtet e paraburgimit dhe trajtimi i të burgosurve](#)" dhe "[Të drejtat shëndetësore të të burgosurve](#)".

"Gjykata [Evropiane] [për të Drejtat e Njeriut] ka vendosur në shumë raste që ndalimi i një personi i cili është i sëmurë mund të ngrejë çështje sipas nenit 3 të [\[Konventës\]Evropiane për të Drejtat e Njeriut](#) [http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf], e cila ndalon trajtimin çnjerëzor ose degradues] ... dhe se mungesa e kujdesit të duhur mjekësor mund të konsiderohet si trajtim në kundërshtim me atë dispozitë ... Në veçanti, vlerësimi nëse kushtet e caktuara të paraburgimit janë të papajtueshme me standardet e Nenit 3 duhet të ketë parasysh, në rastin e personave të sëmurë mendorë, cenueshmërinë dhe paaftësinë e tyre, në disa raste, për t'u ankuar në mënyrë koherente ose fare se si ndonjë trajtim i caktuar po ndikon te ta ...

... Këtu janë tri elemente të veçanta që duhen të kihen parasysh në lidhje me pajtueshmërinë e shëndetit të një parashtruesi me qëndrimin e tij në paraburgim: (a) gjendja mjekësore e të burgosurit, (b) përshtatshmëria e ndihmës mjekësore dhe kujdesit të ofruar në paraburgim, dhe (c) këshillueshmëria e mbajtjes së masës së paraburgimit për shkak të gjendjes shëndetësore të një parashtruesi... " ([Sławomir Musiał k. Polonisë](#), aktgjykimi i datës 20 janar 2009, §§ 87-88).

[Aerts k. Belgjikës](#)

30 korrik 1998

Parashtruesi ishte arrestuar në nëntor 1992 për një sulm që bëri që viktimën e tij të certifikohet si i paaftë për punë, pasi kishte sulmuar ish-gruan e tij me një çekiq. Ai ishte futur në paraburgim në pritje të gjyqit në departamentin psikiatrik të një burgu. Parashtruesi u ankua në veçanti për kushtet e paraburgimit në departamentin psikiatrik, për një periudhë jo të gjatë, për personat që kishin nevojë për trajtim psikiatrik.

Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Ajo vërejti se nuk ishte kontestuar që kushtet e përgjithshme në krahun psikiatrik në fjalë ishin të pakënaqshme dhe të pafavorshme për trajtimin efektiv të të burgosurve. [Komiteti Evropian për Parandalimin e Torturës \(CPT\)](#) në veçanti kishte konsideruar se standardi i kujdesit për pacientët e vendosur në krahun psikiatrik binte nën minimumin e pranueshëm nga pikëpamja etike dhe humanitare dhe se vazhdimi i paraburgimit të tyre

atje për periudha të gjata mbart një rrezik të pamohueshëm të përkeqësimit të shëndetit të tyre mendor. Në rastin aktual, megjithatë, nuk kishte prova të përkeqësimit të shëndetit mendor të parashtruesit dhe kushtet e jetesës në krahun psikiatrik nuk dukej se kishin pasur efekte aq serioze në shëndetin e tij mendor sa t'i sillnin ato brenda fushës së veprimit të nenit 3 të Konventës. Pa dyshim, ishte e paarsyeshme të prisje që një person me shqetësime të rënda mendore të jepte një përshkrim të hollësishëm ose koherent të asaj që kishte pësuar gjatë ndalimit të tij. Megjithatë, edhe nëse pranohej që gjendja e ankthit të parashtruesit ishte shkaktuar nga kushtet e paraburgimit, madje edhe duke pranuar që vështirësinë që ai mund të ketë pasur të përshkruajë se si ato kishin ndikuar te ai, nuk ishte vërtetuar përfundimisht që parashtruesi kishte vuajtur trajtim që mund të klasifikohet si çnjerëzor ose degradues.



Romanov k. Rosisë

20 tetor 2005

Parashtruesi, i cili vuante nga një çrregullim psikologjik në formën e psikopatisë së thellë disociuese, u ankua veçanërisht për kushtet dhe kohëzgjatjen e paraburgimit të tij në repartin psikiatrik të një institucioni paraburgimi, ku ai ishte mbajtur për një vit, tre muaj dhe trembëdhjetë ditë (në një qeli më të vogël për rreth katër muaj e gjysmë dhe në një qeli më të madhe për njëmbëdhjetë muaj).

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se kushtet e paraburgimit të parashtruesit, në veçanti mbipopullimi i rëndë dhe efekti i tij i dëmshëm për mirëqenien e parashtruesit, kombinuar me kohëzgjatjen e periudhës sa ishte ndaluar në kushte të tilla kulmonin me trajtim degradues. Ndonëse nuk kishte asnjë tregues se kishte pasur ndonjë qëllim për ta poshtëruar ose përluruar parashtruesin, Gjykata megjithatë konsideroi se këto kushte të paraburgimit duhet të kishin minuar dinjitetin njerëzor të parashtruesit dhe të kishin ngjallur tek ai ndjenjat e poshtërimit dhe përluljes.

Novak k. Kroacisë

14 qershor 2007

Parashtruesi u ankua në veçanti se sa ishte në paraburgim, kishte pasur mungesë të trajtimit adekuat mjekësor për gjendjen e tij psikiatrike, çrregullime nga stresi post-traumatik.

Gjykata vendosi se nuk kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke pasur parasysh veçanërisht që parashtruesi nuk kishte ofruar ndonjë dokument për të dëshmuar se kushtet e paraburgimit kishin çuar në përkeqësimin e shëndetit të tij mendor.

Kucheruk k. Ukrainës

6 shtator 2007

Parashtruesi, i cili vuante nga skizofrenia kronike, u ankua veçanërisht për keqtrajtim sa ishte në paraburgim, veçanërisht prangosjen në izolim dhe për kushtet joadekuate të paraburgimit dhe kujdesit mjekësor.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo gjeti në veçanti se prangosja për një periudhë prej shtatë ditësh e parashtruesit, i cili ishte i sëmurë mendor, pa justifikim psikiatrik ose trajtim mjekësor duhej të konsiderohej si trajtim çnjerëzor dhe degradues. Për më tepër, mbyllja në vetmi e parashtruesit dhe prangosja tregonin se autoritetet vendore nuk kishin siguruar trajtim dhe ndihmë të duhur mjekësore për të.

Dybeku k. Shqipërisë

18 dhjetor 2007

Parashtruesi kishte vuajtur nga skizofrenia kronike paranoike, për të cilën ai u trajtua me vite nëpër spitale të ndryshme psikiatrike, kur u dënua me burgim të përjetshëm për vrasje dhe posedim të paligjshëm të eksplozivëve në 2003. Ai ishte vendosur në një burg normal, ku ndante qelitë me të burgosurit që ishin me shëndet të mirë dhe ku ai trajtohej si një i burgosur i zakonshëm. Babai dhe avokati i tij u ankuan tek autoritetet se administrata e spitalit të burgut nuk kishte arritur të përshkruante trajtim adekuat mjekësor dhe se si pasojë e kësaj shëndeti i tij ishte përkeqësuar. Ankesat e tyre u hodhën poshtë.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur në veçanti se natyra e gjendjes psikologjike të parashtruesit e kishte bërë atë më të ndjeshëm se të ndaluarit e rëndomtë dhe se ndalimi i tij mund t'i ketë acaruar ndjenjat e tij të shqetësimit, ankthit dhe frikës. Fakti që qeveria shqiptare pranoi që parashtruesi ishte trajtuar si të burgosurit e tjerë, pavarësisht gjendjes së tij të veçantë të shëndetit, po ashtu tregoi dështimin në përmbushjen e rekomandimeve të Këshillit të Evropës për trajtimin e të burgosurve me sëmundje mendore.

Për më tepër, sipas **nenit 46** (forca e detyrueshme dhe ekzekutimi i aktgjykimeve) të Konventës, Gjykata e ftoi Shqipërinë që urgjentisht të ndërmerre masat e nevojshme për të siguruar kushte të përshtatshme të paraburgimit, dhe në veçanti trajtim të mjaftueshëm mjekësor, për të burgosurit që kërkonin kujdes të veçantë për shkak të gjendjes shëndetësore.

Rupa k. Rumanisë

16 dhjetor 2008

Ndonëse vuante nga çrregullime psikologjike që nga viti 1990 dhe për këtë ishte regjistruar nga autoritetet publike të kishte aftësi të kufizuar të shkallës së dytë, parashtruesi në veçanti pretendonte se ishte paraburgosur dy herë (në janar 1998 dhe respektivisht midis marsit dhe qershorit 1998) në kushte çnjerëzore dhe degraduese në stacionet e policisë Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Sa i përket ndalimit të parashtruesit nga 28 deri më 29 janar, gjykata vërejti në veçanti se ai kishte kaluar natën pas arrestimit në dhomën e mbajtjes së policisë, e cila ishte e pajisur vetëm me ulëse metalike që ishin qartazi të papërshtatshme për ndalimin e një personi me probleme mjekësore si të parashtruesit dhe se atij nuk i ishte bërë asnjë ekzaminim mjekësor me atë rast. Duke pasur parasysh cenueshmërinë e parashtruesit, Gjykata konsideroi se gjendja e ankthit e shkaktuar në mënyrë të pashmangshme nga kushte të tilla ishte përkeqësuar padyshim nga fakti se ai ishte ruajtur nga të njëjtët oficerë policie që kishin marrë pjesë në arrestimin e tij. Për sa i përket ndalimit të parashtruesit nga 11 marsi deri më 4 qershor, Gjykata konsideroi në veçanti se, për shkak të çrregullimeve të tij të sjelljes, të cilat ishin shfaqur menjëherë pasi ai ishte paraburgosur dhe që mund të kishin rrezikuar personin e tij, autoritetet e kishin për obligim të siguronin një kontroll nga psikiatri sa më shpejt që të ishte e mundur në mënyrë që të përcaktohej nëse gjendja e tij psikologjike ishte në përputhje me paraburgimin dhe cilat masa terapeutike duhej të merreshin. Në rastin në fjalë, Qeveria rumune nuk kishte treguar se masat e kufizimit të aplikuar për parashtruesin gjatë ndalimit të tij në stacionin policor ishin të nevojshme. Ky trajtim ishte përkeqësuar më tej nga mungesa e kujdesit të duhur mjekësor duke marrë parasysh gjendjen e ndjeshme psikologjike të parashtruesit dhe faktin që ai ishte shfaqur në publik, para gjykatës, me zinxhirë në këmbë.

Slawomir Musiał k. Polonisë

20 janar 2009

Parashtruesi, i cili kishte vuajtur nga epilepsia që nga fëmijëria e tij e hershme dhe së fundmi ishte diagnostikuar me skizofreni dhe çrregullime të tjera të rënda mendore, u ankua në veçanti se kujdesi mjekësor dhe trajtimi që i ishte ofruar gjatë ndalimit të tij ishin joadekuat.

Gjykata gjeti se kushtet në të cilat u mbajt parashtruesi nuk ishin të përshtatshme për të burgosurit e zakonshëm, e lëre më për një person me histori të çrregullimit mendor dhe që kishte nevojë për trajtim të specializuar. Në veçanti, dështimi i autoriteteve gjatë shumicës së kohës së parashtruesit në paraburgim për ta mbajtur atë në një spital të përshtatshëm psikiatrik ose ndonjë qendër paraburgimi me pavijon të specializuar psikiatrik e kishte ekspozuar atë pa nevojë ndaj një rreziku për shëndetin e tij dhe duhet të ketë rezultuar në stres dhe ankth. Për më tepër, ato kishin injoruar rekomandimet e Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës¹ në lidhje me të burgosurit që vuajnë nga probleme serioze të shëndetit mendor. Si përmbledhje, kujdesi mjekësor joadekuat dhe kushtet e papërshtatshme në të cilat u mbajt parashtruesi qartazi kishin efekt të dëmshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij. Për shkak të natyrës, kohëzgjatjes dhe ashpërsisë, trajtimi i tij duhej të cilësohej si çnjerëzor dhe degradues. Si përmbledhje, kujdesi mjekësor joadekuat dhe kushtet e papërshtatshme në të cilat u mbajt parashtruesi qartazi kishin efekt të dëmshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij.

1. [Rekomandimi R\(98\)7](#) i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për Shtetet Anëtare në lidhje me aspektet etike dhe organizative të kujdesit shëndetësor në burg, dhe [Rekomandimi Rec \(2006\)2](#) i datës 11 janar 2006 për Rregullat Evropiane të Burgjeve.

Për shkak të natyrës, kohëzgjatjes dhe ashpërsisë, trajtimi i tij duhej të cilësohej si çnjerëzor dhe degradues, në kundërshtim **me nenin 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Për më tepër, sipas **nenit 46** (forca detyruese dhe zbatimi i aktgjykimeve) të Konventës, për shkak të seriozitetit dhe natyrës strukturore të problemit të mbipopullimit dhe si pasojë kushteve joadekuate sanitare dhe të jetesës në hapësirat e paraburgimit në Poloni, Gjykata vendosi që masat e nevojshme legjislative dhe administrative duhej të ndërmerreshin shpejt për të siguruar kushte të përshtatshme të paraburgimit, në veçanti për të burgosurit që kanë nevojë për kujdes të veçantë për shkak të gjendjes së tyre shëndetësore. Duke pasur parasysh rrethanat e veçanta të rastit dhe nevojën urgjente për t'i dhënë fund shkeljes së Nenit 3 të Konventës, Gjykata më tej vendosi që Polonia duhej të siguronte në datën më të shpejtë të mundshme transferimin e parashtruesit në një institucion të specializuar që është në gjendje t'i ofrojë atij trajtimin e nevojshëm psikiatrik dhe mbikëqyrjen e vazhdueshme mjekësore.

Raffray Taddei k. Francës

21 dhjetor 2010

Pasi vuante nga një varg problemesh shëndetësore, përfshirë anoreksinë dhe sindromën Munchausen (një çrregullim psikiatrik i karakterizuar nga nevoja për të simuluar një sëmundje), parashtruesja ankohej për ndalimin e saj të vazhdueshëm dhe për dështimin për t'i siguruar asaj trajtimin e duhur për problemet e saj shëndetësore.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur në veçanti se dështimi i autoriteteve kombëtare për të marrë mjaftueshëm parasysh nevojën për kujdes të specializuar në një institucion të përshtatur, siç kërkohet nga gjendja shëndetësore e parashtrueses, e kombinuar me transferimet e saj , përkundër cenueshmërisë së saj të veçantë dhe pasigurisë së zgjatur pas kërkesave të saj për shtyrje të afatit, mund t'i shkaktonin shqetësime që tejkalonte nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim.

Cocaign k. Francës

3 nëntor 2011

Parashtruesi që vuante nga probleme të rënda psikiatrike, burgos në vitin 2006 për përdhunim në tentativë të kryer duke përdorur një armë. Në janar 2007 ai vrau një të burgosur tjetër para se t'ia hapte gjoksin dhe hante një pjesë të mushkërive. Pas një hetimi nga autoritetet e burgut, u hapën dy procedura, njëra disiplinore, tjetra penale. Parashtruesi u dënua me tridhjetë vjet burg, me një afat minimal prej njëzet vjetësh dhe detyrimin për t'iu nënshtruar trajtimit për tetë vjet. Ai po ashtu u dënua me izolim për dyzet e pesë ditë në një qeli disiplinore. Parashtruesi pretendonte në veçanti se izolimi i tij në një qeli disiplinore dhe ndalimi i vazhdueshëm kishin përbërë trajtim çnjerëzor ose degradues për shkak të gjendjes së tij psikiatrike.

Gjykata vendosi se nuk kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo konsideroi në veçanti se nuk mund të konkludohej vetëm nga sëmundja e parashtruesit që mbyllja e tij në një dhomë ndëshkimi dhe ekzekutimi i këtij dënimi mund të kishin përbërë trajtim dhe ndëshkim çnjerëzor dhe degradues në shkelje të nenit 3 të Konventës. Ajo po ashtu vuri në dukje se parashtruesit aktualisht po i ofrohej mbikëqyrja e duhur mjekësore gjatë ndalimit të tij dhe, në përputhje me rrethanat, ai nuk po i nënshtrohej ndonjë vështirësie me një intensitet që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim.

Z.H. k. Hungarisë (kërkesa nr. 28973/11)

8 nëntor 2011

Parashtruesi, që ishte i shurdhër dhe memec, i paafte për të përdorur gjuhën e shenjave ose për të lexuar ose shkruar, dhe duke pasur një aftësi të kufizuar në të mësuar, ankohej në veçanti se ndalimi i tij në burg për gati tre muaj kishte kulmuar me trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Me gjithë përpjekjet e lavdërueshme, por të vonuara, të autoriteteve për të adresuar situatën e parashtruesit, gjykata zbuloi se burgosja e tij pa u marrë masat e nevojshme brenda një kohe të arsyeshme kishte rezultuar në një situatë që kulmonte me trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Duke pasur parasysh veçanërisht ndjenjat e pashmangshme të izolimit dhe pafuqisë që buruan nga paaftësitë e tij mungesa e të kuptuarit të situatës së tij dhe të rendit në burg, Gjykata vuri në dukje se parashtruesi duhet të ketë pësuar ankth dhe një ndjenjë inferioriteti, sidomos si pasojë e ndarjes nga personi i vetëm (nëna) me të cilën ai mund të komunikonte në mënyrë efektive. Për më tepër, ndonëse pretendimet e parashtruesit për ngacmim nga të burgosurit e tjerë nuk ishin mbështetur nga provat, Gjykata vuri në dukje se një person në pozitën e tij do të kishte vështirësi të mëdha të nxiste ndonjë incident të tillë, nëse ato do të kishin ndodhur, po të ishin nën kujdesin e rojeve, gjë që mund të rezultonte me frikë dhe ndjenjën e ekspozimit ndaj abuzimit.

G. k. Francës (nr. 27244/09)

23 shkurt 2012

Parashtruesi, i cili vuan nga një çrregullim kronik psikiatrik i tipit skizofrenik, u dërgua në paraburgim dhe më pas u dënua me dhjetë vjet burgim. Në fund u gjet nga një Gjykatë e Apelit për raste penale se nuk kishte përgjegjësi penale. Ai pretendonte në veçanti se nuk kishte marrë trajtimin e duhur në periudhën 2005 dhe 2009 edhe pse çrregullimi i tij mendtor kërkonte trajtim të duhur në një spital psikiatrik. Ai më tej argumentonte se kthimi i tij në burg sa herë që gjendja e tij përmirësohej kishte kulmuar me trajtim çnjerëzor dhe degradues.

Gjykata vendosi se kishte **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Duke iu referuar në veçanti Rekomandimit Rec (2006) 2 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për Rregullat Evropiane të Burgut, gjykata ishte e mendimit se vazhdimi i paraburgimit të parashtruesit për një periudhë katër vjeçare e kishte bërë më të vështirë sigurimin e trajtimit mjekësor që kërkonte gjendja e tij dhe e kishte vënë para vështirësive që tejkalonin nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim. Gjykata po ashtu vërejti që trajtimi i alternuar i parashtruesit - në burg dhe në një institucion psikiatrik - dhe ndalimi i tij në burg kishte penguar qartë stabilizimin e gjendjes së tij, duke demonstruar se ai nuk kishte qenë në gjendje të përballonte paraburgimin, nga pikëpamja e nenit 3 të Konventës. Ajo më tej vuri në dukje se kushtet fizike të paraburgimit në njësinë psikiatrike të burgut, ku parashtruesi ishte mbajtur në disa raste, ishin përshkruar nga vetë autoritetet vendase si nënçmuese dhe ato veçse mund të përkeqësonin ndjenjat e shqetësimit, ankthit dhe frikës.

M.S. k. Mbretërisë së Bashkuar (nr. 24527/08)

3 maj 2012

Parashtruesi, një i sëmurë mendtor, ankohej në veçanti për mbajtjen e tij në paraburgim policor gjatë një periudhe vuajtjesh akute mendore, ndërsa ishte e qartë për të gjithë se ai kishte sëmundje të rëndë mendore dhe kërkonte trajtim spitalor si urgjent.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur në veçanti se ndonëse nuk kishte pasur ndonjë neglizhencë të qëllimshme nga ana e policisë, ndalimi i zgjatur i parashtruesit pa trajtimin e duhur psikiatrik ia kishte cenuar dinjitetin njerëzor.

L.B. k. Belgjikës (nr. 22831/08)

2 tetor 2012

Ky rast kishte të bënte me ndalimin praktikisht të vazhdueshëm nga viti 2004 deri më 2011, të një njeriu që vuante nga probleme të shëndetit mendtor në pavionet psikiatrike të dy burgjeve, pavarësisht insistimit të autoriteteve për nevojën e vendosjes së tij në një strukturë të përshtatur me patologjinë e tij. Parashtruesi ankohej kryesisht se institucioni në të cilin ai ishte mbajtur nuk ishte aspak i përshtatshëm me situatën e njerëzve me probleme të shëndetit mendtor.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 5 § 1** (e drejta e lirisë dhe e sigurisë) të Konventës, duke gjetur se si pasojë e mbajtjes së parashtruesit për shtatë vjet në një institucion burgu, kur të gjitha mendimet e punonjësve mjekësorë, psikiatrikë ose socialë dhe autoritetet kompetente pajtoheshin se nuk ishte i përshtatshëm për gjendjen dhe ripërshtatjen e tij, kushtet e paraburgimit ishin të papajtueshme me qëllimin e tij. Gjykata theksoi në veçanti se mbajtja në një krah psikiatrik supozohej të ishte e përkohshme, përderisa autoritetet kërkonin një institucion që ishte më i përshtatshëm për gjendjen dhe ripërshtatjen e parashtruesit.

Vendosja në spital në fakt ishte sugjeruar nga autoritetet qysh në vitin 2005. Ajo më tej gjeti se vendi i paraburgimit ishte i papërshtatshëm dhe vuri në dukje veçanërisht se kujdesi terapeutik i parashtruesit ishte shumë i kufizuar në burg.

Claes k. Belgjikës

10 janar 2013

Ky rast kishte të bënte me burgosjen e një kryerësi të një vepre penale që ishte i sëmurë mendor, i cili ishte gjetur të mos ishte penalisht përgjegjës dhe mbahej në krahun psikiatrik të një burgu të zakonshëm, pa kujdesin e duhur mjekësor, për më shumë se pesëmbëdhjetë vjet.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se autoritetet kombëtare nuk i kishin ofruar kujdesin e duhur parashtruesit dhe se si pasojë ai i ishte nënshtruar trajtimit degradues. Gjykata vërejtë në veçanti se ndalimi i vazhdueshëm i parashtruesit në krahun psikiatrik pa kujdesin e duhur mjekësor dhe për një periudhë të konsiderueshme kohore, pa ndonjë perspektivë reale të ndryshimit, kishte përbërë vështirësi veçanërisht akute duke shkaktuar shqetësime që shkonin përtej vuajtjeve të lidhura në mënyrë të pashmangshme me paraburgimin. Pavarësisht nga pengesat që mund të jenë krijuar nga sjellja e vetë parashtruesit, ato nuk e lironin shtetin nga detyrimet e tij në lidhje me të për shkak të pozitës së inferioritetit dhe pafuqisë tipike për pacientët e mbyllur në spitalet psikiatrike, e aq më keq për ata që mbahen në ambiente burgu. Në këtë aktgjykim, Gjykata theksoi më tej se situata e parashtruesit buronte në të vërtetë nga një problem strukturor: nga njëra anë, mbështetja e ofruar për personat e ndaluar në krahët psikiatrik të burgut ishte e papërshtatshme dhe vendosja e tyre në ambiente jashtë burgut shpesh dëshmohej të ishte e pamundur, qoftë për shkak të mungesës së vendeve në spitalet psikiatrike ose për shkak se legjislacioni përkatës nuk ua lejonte autoriteteve të shëndetit mendor të urdhëronin vendosjen e tyre në ambiente të jashtme.

Shih edhe: **Lankester k. Belgjikës**, aktgjykimi i 9 janarit 2014.

Ticu k. Rumanisë

1 tetor 2013

Parashtruesi po vuante një dënim 20-vjeçar për pjesëmarrje në grabitje me armë që kishte për pasojë vdekjen e viktimës. Në fëmijëri ai vuante nga një sëmundje e cila çoi në vonesa të konsiderueshme në zhvillimin e tij mendor dhe fizik. Ai ankohej në veçanti për kushtet e këqija të paraburgimit në burgje të ndryshme ku ai ishte duke vuajtur dënimin, dhe veçanërisht për mbipopullimin dhe mangësitë në ofrimin e trajtimit mjekësor.

Në dritën e fakteve të rastit në tërësi dhe duke marrë parasysh veçanërisht kushtet në të cilat parashtruesi ishte ndaluar, Gjykata vendosi që kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Pasi gjeti kushtet e jetesës në institucionet ku parashtruesi ishte mbajtur dhe vazhdonte të mbahej të ishin shkak i veçantë shqetësimi, gjykata konsideroi se kushtet e tilla, të cilat do të ishin të papërshtatshme për çdo person të privuar nga liria, e lëre më për dikë si rasti i parashtruesit, për shkak të problemeve të tij të shëndetit mendor dhe nevojës për mbikëqyrje të duhur mjekësore. Gjykata po ashtu vuri në dukje se rekomandimet përkatëse të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për vendet anëtare, përkatësisht Rekomandimi Nr. R (98) 7 në lidhje me aspektet etike dhe organizative të kujdesit shëndetësor në burg dhe Rekomandimi Rec (2006) 2 për Rregullat Evropiane të Burgjeve avokonin se të burgosurit që vuanin nga probleme të rënda të shëndetit mendor duhet të mbahen në një institucion spitalor ku ofrohet përkujdesje dhe i cili është i pajisur në mënyrë adekuate dhe ka personel të trajnuar në mënyrë të përshtatshme.

Bamouhammad k. Belgjikës

17 nëntor 2015

Parashtruesi që vuante nga sindroma Ganser (ose "psikoza e burgut"), pretendonte se i ishte nënshtruar sa ishte në burg një trajtimi çnjerëzor dhe degradues që kishte ndikuar në shëndetin e tij mendor. Ai po ashtu ankohej për mungesën e mjeteve juridike efektive.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se niveli i kërkuar i seriozitetit që të konsiderohet si trajtim çnjerëzor ose degradues, brenda kuptimit të nenit 3, ishte tejkaluar në rastin e parashtruesit. Gjykata vuri në dukje në veçanti se nevoja për një mbikëqyrje psikologjike të parashtruesit ishte theksuar nga të gjitha raportet mjekësore. Megjithatë, transferimet e pareshtura të tij kishin parandaluar një mbikëqyrje të tillë. Sipas ekspertëve, shëndeti i tij mendor i cili veçse ishte i brishtë vazhdonte të përkeqësohej gjatë gjithë paraburgimit të tij. Gjykata arriti në përfundimin se autoritetet e burgut nuk e kishin konsideruar mjaftueshëm cenueshmërinë e parashtruesit ose nuk e kishin trajtuar gjendjen e tij nga një perspektivë humanitare. Gjykata gjithashtu vendosi që kishte pasur **shkelje të nenit 13** (e drejta për mjet juridik efektiv) **në lidhje me nenin 3**, duke gjetur se parashtruesi nuk kishte asnjë mjet efektiv juridik me të cilin të dorëzonte ankesë sipas nenit 3.

Murray k. Holandës

26 prill 2016 (Dhoma e Madhe)

Ky rast kishte të bënte me ankesën nga një burrë i dënuar për vrasje në 1980, i cili që nga atëherë vazhdonte të vuante dënimin e tij me burgim të përjetshëm në ishujt Curaçao dhe Aruba (pjesë e Mbretërisë së Holandës) - derisa iu dha falja në 2014 për shkak të përkeqësimit të shëndetit - , në lidhje me dënimin e tij të përjetshëm, pa ndonjë perspektivë reale për lirim. Parashtruesi - i cili ndërkohë ndërroi jetë² - pohonte në veçanti se atij nuk i ishte siguruar një regjim i veçantë ndalimi për të burgosurit me probleme psikiatrike.

Gjykata konstatoi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** të Konventës, duke gjetur se dënimi i parashtruesit me burgim të përjetshëm nuk kishte qenë *de facto* i reduktueshëm. Ajo vërejtë në veçanti se ndonëse ai ishte vlerësuar, para se të dënohej me burgim të përjetshëm, se kërkonte trajtim, atij kurrë nuk i ishte siguruar asnjë trajtim për gjendjen e tij mendore gjatë kohës sa ishte në burg. Opinione të gjykatës vendore që këshillonin kundër lirimit të tij treguan se ekzistonte një lidhje e ngushtë midis vazhdimit të rrezikut që ai ta përsërisë veprën në njërin anë dhe mungesës së trajtimit nga ana tjetër. Si pasojë, në kohën kur ai paraqiti kërkesën e tij në Gjykatë, çdo kërkesë e tij për falje ishte praktikisht e pamundshme të çonte në lirimin e tij. Në këtë rast Gjykata po ashtu nënvizoi se Shtetet ishin të obliguara për t'u siguruar të paraburgosurve që vuanin nga probleme shëndetësore - përfshirë problemet e shëndetit mendor - kujdesin e duhur mjekësor.

W.D. k. Belgjikës (kërkesa nr. 73548/13)

6 shtator 2016

Ky rast kishte të bënte me një shkelës seksual që vuante nga çrregullime mendore, i cili ishte ndaluar për një kohë të pacaktuar në një krah psikiatrik të burgut. Parashtruesi ankohej se ishte mbajtur në një mjedis burgu për më shumë se nëntë vjet pa ndonjë trajtim të duhur për gjendjen e tij mendore ose ndonjë perspektivë reale të riintegritimit në shoqëri. Ai po ashtu ankohej se heqja e lirisë dhe vazhdimi i paraburgimit ishin të paligjshme. Në fund ai konsideronte se nuk kishte mjete efektive juridike për t'u ankuar për kushtet e paraburgimit të tij.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se parashtruesi i ishte nënshtruar një trajtimi degradues duke qenë i ndaluar në një mjedis burgu për më shumë se nëntë vjet, pa trajtim të duhur për gjendjen e tij mendore dhe pa asnjë perspektivë të riintegritimit në shoqëri; kjo i kishte shkaktuar atij vështirësi veçanërisht akute dhe shqetësim të një intensiteti që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim. Gjykata po ashtu vendosi që kishte pasur **shkelje të nenit 5 § 1** (e drejta për liri dhe siguri) të Konventës, duke konstatuar se ndalimi i parashtruesit që nga viti 2006 në një mjedis të papërshtatshëm për gjendjen e tij kishte prishur lidhjen e kërkuar nga neni 5 § 1 (e) midis qëllimit dhe kushteve praktike të ndalimit duke vërejtur se arsyeja e ndalimit të parashtruesit në një krah psikiatrik të burgut ishte mungesë strukturore e alternativave.

2. Dy nga të afërmit e tij e dërguan rastin e tij përpara Gjykatës.

Gjykata më tej gjeti se kishte pasur **shkelja të nenit 5 § 4** (e drejta për rishikim të shpejtë të ligjshmërisë së paraburgimit) dhe **shkelje të nenit 13** (e drejta për mjet juridik efektiv) të Konventës **në lidhje me nenin 3**, duke konstatuar se sistemi belg, ashtu si funksiononte në kohën e ngjarjeve, nuk i kishte siguruar parashtruesit një mjet efektiv juridik në praktikë në lidhje mundësinë që parashihej me Konventë që ai të ankohej - me fjalë të tjera, një mjet që mund të korrigjonte gjendjen në të cilën ai ishte viktimë dhe të parandalonte vazhdimin e shkeljeve të pretenduara. Në fund, duke gjetur se situata e parashtruesit kishte origjinën në një mungesë strukturore specifike për sistemin belg të paraburgimit psikiatrik, Gjykata, në përputhje me **nenin 46** (forca detyruese dhe zbatimi i aktgjyqimeve) të Konventës, vendosi që Belgjika ishte e obliguar të organizonte sistemin e saj për ndalimin psikiatrik të shkelësve në mënyrë që të respektohej dinjiteti i të burgosurve.

Rooman k. Belgjikës

31 janar 2019 (Dhoma e Madhe)

Ky rast kishte të bënte me çështjen e trajtimit psikiatrik të ofruar për një shkelës seksual i cili kishte qenë në izolim të detyrueshëm që nga viti 2004 për shkak të rrezikut që ai paraqiste dhe ligjshmërisë së ndalimit të tij. Parashtruesi ankohej se ai nuk kishte marrë trajtimin psikologjik dhe psikiatrik të kërkuar nga gjendja e tij e shëndetit mendor. Ai po ashtu pretendonte se mungesa e trajtimit po e privonte atë nga perspektiva e përmirësimit të situatës dhe si pasojë e kësaj, ndalimi i tij ishte i paligjshëm.

Dhoma e Madhe vendosi që nga fillimi i vitit 2004 deri në gusht 2017 kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, dhe që nga gushti i vitit 2017 e tutje nuk kishte **asnjë shkelje të nenit 3**. Ajo gjeti në veçanti se autoritetet kombëtare nuk kishin siguruar trajtim për gjendjen shëndetësore të parashtruesit nga fillimi i vitit 2004 deri në gusht 2017 dhe se ndalimi i tij i vazhdueshëm pa shpresë reale të ndryshimit dhe pa mbështetjen e duhur mjekësore për një periudhë prej rreth trembëdhjetë vjetësh kishte kulmuar me vështirësi veçanërisht akute, duke i shkaktuar atij shqetësim të një intensiteti që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim. Në të kundërt, Gjykata vendosi se nga gushti i vitit 2017 autoritetet kishin treguar gatishmëri të vërtetë për të rregulluar situatën e parashtruesit duke ndërmarrë masa të prekshme dhe se pragu i ashpërsisë që kërkohej për aplikimin e nenit 3 nuk ishte arritur. Dhoma e Madhe po ashtu vendosi që nga fillimi i vitit 2004 deri në gusht 2017 kishte pasur **shkelje të nenit 5** (e drejta për liri dhe siguri) të Konventës dhe që nga gushti i vitit 2017 e tutje nuk kishte **shkelje të nenit 5**. Në këtë drejtim, Gjykata vendosi në veçanti të përsosë parimet e saj të praktikës gjyqësore dhe të sqarojë kuptimin e detyrimit për autoritetet për të siguruar trajtim ndaj personave të vendosur në izolim të detyrueshëm. Gjykata më pas vendosi se heqja e lirisë së parashtruesit gjatë periudhës nga fillimi i vitit 2004 deri në gusht 2017 nuk kishte ndodhur në një institucion të përshtatshëm i cili ishte në gjendje t'i siguronte atij një trajtim të përshtatur për gjendjen e tij, siç kërkohet nga neni 5 § 1. Në të kundërtën, ajo gjeti se autoritetet përkatëse kishin nxjerrë përfundimet e nevojshme nga aktgjykimi i Dhomës më 18 korrik 2017 dhe kishin krijuar një pako gjithëpërfshirëse të trajtimit, duke e çuar atë në përfundimin se nuk kishte pasur shkelje të kësaj dispozite në lidhje me periudhën që nga gushti i vitit 2017.

Strazimiri k. Shqipërisë

21 janar 2020³

Ky rast kishte të bënte me ndalimin e një njeriu, i cili ishte përjashtuar nga përgjegjësia penale për shkak të sëmundjes mendore, në një burg në vend të një institucioni mjekësor. Parashtruesi ankohej në veçanti se kushtet e ndalimit të tij, përfshirë sigurimin e kujdesit mjekësor, ishin joadekuate.

³ Ky aktgjykim do të marrë formë të prerë në rrethanat e përcaktuara me nenin 44 § 2 (aktgjykimet e formës së prerë) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Ai po ashtu konsideronte se ishte vendosur në një burg edhe pse gjykatat kishin urdhëruar mbylljen e tij në një institucion mjekësor, se nuk i ishte dhënë mundësia që ligjshmëria e ndalimit të tij të vendosej shpejt nga një gjykatë dhe se ligji i brendshëm nuk i kishte ofruar një të drejtë të zbatueshme për kompensim.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës për shkak të kushteve joadekuate të spitalit të burgut ku mbahej parashtruesi dhe për shkak të kujdesit të pamjaftueshëm psikiatrik. Ajo më tej konstatoi se kishte pasur **shkelje të neneve 5 §§ 1, 4 dhe 5** (e drejta për liri dhe siguri / e drejta për të pasur ligjshmërinë e paraburgimit të vendosur shpejt nga gjykata / e drejta e zbatueshme për kompensim), në veçanti për shkak të privimit të tij të vazhdueshëm të lirisë në një burg e jo në një institucion mjekësor dhe për shkak se ankesa të tij kundër ndalimit kishte qenë në pritje të trajtimit nga Gjykata e Lartë që nga viti 2016. Në fund, sipas **nenit 46** (forca detyruese dhe ekzekutimi i vendimeve) të Konventës, Gjykata vuri në dukje në veçanti se kishte pasur një dështim të gjatë nga autoritetet shqiptare për të ngritur një institucion të veçantë mjekësor për të sëmurët mendorë të cilëve u ishte hequr liria me urdhër të gjykatës për trajtim të obliguar. Duke gjetur se kjo ishte shkelje e detyrimeve të brendshme ligjore gjykata vuri në dukje një problem strukturor, Gjykata gjithashtu vendosi që autoritetet jo vetëm që duhet të sigurojnë që parashtruesi të marrë psikoterapi, jo vetëm ilaçe, por gjithashtu të krijojnë një institucion të përshtatshëm për ata që janë në situatën e tij.

Të burgosurit me tendencë vetëvrasjeje

Kudla k. Polonisë

26 tetor 2000 (Dhoma e Madhe)

Parashtruesi cili vuante nga depresioni kronik dhe kishte tentuar dy herë të bënte vetëvrasje, ankohej në veçanti se sa ishte në paraburgim nuk iu dha trajtimi adekuat psikiatrik.

Gjykata gjeti se përpjekjet për vetëvrasje nuk mund të lidheshin me ndonjë mangësi të dukshme nga ana e autoriteteve dhe vuri në dukje se parashtruesi ishte ekzaminuar nga mjekë specialistë dhe shpesh mernte ndihmë psikiatrike. Ndonëse Gjykata **nuk** gjeti **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, ajo nënvizoi se sipas kësaj dispozite Shteti duhej të siguronte që mënyra e paraburgimit të mos e nënshtronte një të burgosur ndaj vështirësive me një intensitet që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim dhe që shëndeti dhe mirëqenia e tij të sigurohet në mënyrë adekuate duke i ofruar atij ndihmën e nevojshme mjekësore.

Keenan k. Mbretërisë së Bashkuar

3 prill 2001

Parashtruesja pretendonte në veçanti se djali i saj - i cili kishte marrë barna të përhershme anti-psikotike për disa vjet dhe historia mjekësore e të cilit përfshinte simptoma të paranojës, agresionit, dhunës dhe vetë-dëmtimit të qëllimshëm - kishte vdekur nga vetëvrasja në burg për shkak të dështimit të autoriteteve të burgut që t'ia mbronin jetën dhe se ai kishte vuajtur trajtim çnjerëzor dhe degradues për shkak të kushteve të paraburgimit në të cilat ishte mbajtur.

Gjykata vendosi se nuk kishte pasur **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës, duke gjetur se nuk ishte e dukshme që autoritetet kishin injoruar ndërmarrjen e ndonjë hapi të arsyeshëm. Ajo vuri në dukje veçanërisht se skizofrenët vuanin nga një gjendje në të cilën rreziku i kryerjes së vetëvrasjes ishte i njohur dhe i lartë. Megjithatë, ndonëse pranohej nga të gjithë se djali i parashtrueses ishte i sëmurë mendor, asnjë diagnozë zyrtare e skizofrenisë nga ndonjë mjek psikiatrik nuk ishte paraqitur në Gjykatë. Prandaj nuk mund të konkludohej se ai ishte në rrezik të menjëhershëm gjatë gjithë periudhës së ndalimit, megjithëse ndryshueshmëria e gjendjes së tij kërkonte që ai të monitorohej me kujdes. Në tërësi, autoritetet e burgut gjithashtu kishin dhënë një përgjigje të arsyeshme për sjelljen e djalit të parashtruesit, duke e vendosur atë nën kujdesin spitalor dhe nën vëzhgim kur ai kishte treguar prirje vetëvrasjeje.

Gjykata më tej vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo gjeti në veçanti se mungesa e monitorimit efektiv të gjendjes së djalit të parashtrueses dhe mungesa e informacioneve psikiatrike për vlerësimin dhe trajtimin e tij zbuluan defekte të konsiderueshme në kujdesin mjekësor të ofruar për një person të sëmurë mendor që dihet të jetë në rrezik vetëvrasjeje. Imponimi në fund i atyre rrethanave dhe atij ndëshkimi të rëndë disiplinor, i cili mund të ketë rrezikuar rezistencën e tij fizike dhe morale, nuk ishte në përputhje me standardin e trajtimit të kërkuar për një person të sëmurë mendor.

Gennadiy Naumenko k. Ukrainës

10 February 2004

Parashtruesi u dënua me vdekje në vitin 1996. Në qershor 2000, dënimi u shndërrua në burgim të përjetshëm, të cilin ai po e vuan aktualisht. Ai pretendonte në veçanti se gjatë kohës së tij në burg nga 1996 në 2001 ai i ishte nënshtruar një trajtimi çnjerëzor dhe poshtërues, sidomos që ishte detyruar gabimisht të merrte ilaçe.

Gjykata vendosi se nuk kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Sado i papranueshëm të jetë, trajtimi terapeutik në parim nuk mund të konsiderohet të jetë në kundërshtim me nenin 3 të Konventës nëse tregohet bindshëm se është i nevojshëm. Nga dëshmitë e dëshmitarëve, dosja mjekësore dhe deklaratat e vetë parashtruesit ishte e qartë se parashtruesi vuante nga çrregullime të rënda mendore dhe kishte bërë dy herë përpjekje për vetëvrasje. Atij i ishin caktuar barna për t'ia zbutur simptomat. Në këtë drejtim, Gjykata konsideronte se ishte për keqardhje që dosja mjekësore e parashtruesit përmbante vetëm deklarata të përgjithshme që e bënin të pamundur të përcaktohej nëse ai kishte dhënë pëlqimin për trajtimin. Megjithatë, ajo gjeti që parashtruesi nuk kishte siguruar prova të mjaftueshme, të hollësishme dhe të besueshme për të treguar se, edhe pa pëlqimin e tij, autoritetet kishin vepruar padrejtësisht duke e detyruar atë të merrte ilaçet. Në këtë rast, Gjykata nuk kishte prova të mjaftueshme para saj për të vërtetuar përtej dyshimit të arsyeshëm se parashtruesi ishte detyruar të merrte ilaçe në një mënyrë që binte ndesh me nenin 3 të Konventës.

Rivière k. Francës

11 korrik 2006

Parashtruesi ankohej për burgimin e tij të vazhdueshëm, pavarësisht nga problemet e tij psikiatrike - ai ishte diagnostikuar me çrregullim psikiatrik që përfshinte prirje vetëvrasjeje dhe ekspertët ishin të shqetësuar nga aspekte të caktuara të sjelljes së tij, në veçanti nga shtytja drejt vetë-mbytjes - që kërkonte trajtim jashtë burgut.

Gjykata vendosi që ndalimi i vazhdueshëm i parashtruesit pa mbikëqyrjen e duhur mjekësore kishte përbërë trajtim çnjerëzor dhe degradues në **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës. Ajo vërejti në veçanti që të burgosurit me çrregullime të rënda mendore dhe prirje vetëvrasjeje kërkonin masa të veçanta lidhur me gjendjen e tyre, pavarësisht nga serioziteti i veprës për të cilën ishin dënuar.

Renolde k. Francës

16 tetor 2008

Ky rast kishte të bënte me vendosjen për dyzet e pesë ditë dhe vetëvrasjen në një qeli disiplinore të vëllait të parashtrueses, i cili vuante nga çrregullime akute psikotike që mund ta shtynin ta lëndonte veten. Parashtruesja pretendonte se autoritetet franceze nuk kishin marrë masat e nevojshme për të mbrojtur jetën e vëllait të saj dhe se vendosja e tij në një qeli dënimi për dyzet e pesë ditë kishte qenë e tepruar për shkak të brishtësisë së tij mendore.

Me gjithë përpjekjet e mëhershme për vetëvrasje dhe diagnostikimit të gjendjes mendore të vëllait të parashtrueses, nuk ishte diskutuar nëse ai duhej të pranohej në një institucion psikiatrik. Veç kësaj, mungesa e mbikëqyrjes së marrjes së përditshme të ilaçeve kishte luajtur rol në vdekjen e tij.

Në rrethanat e rastit, Gjykata gjeti se autoritetet kishin dështuar të respektonin detyrimet e tyre pozitive për të mbrojtur të drejtën e jetës së vëllait të parashtrueses, në **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës. Gjykata më tej vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i ndëshkimit ose trajtimit çnjerëzor ose poshtëruës) të Konventës, për shkak të ashpërsisë së dënimit disiplinor të shqiptuar ndaj vëllait të parashtrueses, i cili rrezikonte t'ia thyente rezistencën fizike dhe morale. Ai vuante nga ankthi dhe shqetësimet në atë kohë. Në të vërtetë, tetë ditë para vdekjes gjendja e tij e kishte shqetësuar aq shumë avokaten e tij, saqë ajo menjëherë i kishte kërkuar gjykatësit hetues të urdhëronte një vlerësim psikiatrik të gjendjes së tij për paraburgim në një qeli ndëshkimi. Kështu që dënimi i shqiptuar ndaj vëllait të parashtrueses nuk ishte i pajtueshëm me standardin e trajtimit të kërkuar për një person të sëmurë mendor dhe përbënte trajtim dhe ndëshkim çnjerëzor dhe degradues.

Güvec k. Turqisë

20 janar 2009

Parashtruesi, pesëmbëdhjetë vjeç në atë kohë, ishte gjykuar para një gjykate për të rritur dhe përfundimisht ishte shpallur fajtor për anëtarësimin në një organizatë të paligjshme. Ai ishte mbajtur në paraburgim për më shumë se katër vjet e gjysmë në një burg për të rritur, ku nuk mori kujdes mjekësor për problemet e tij psikologjike dhe bëri përpjekje të përsëritura për vetëvrasje. Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës: duke pasur parasysh moshën e tij, kohëzgjatjen e paraburgimit me të rriturit dhe dështimin e autoriteteve për të siguruar kujdes adekuat mjekësor ose për të ndërmarrë hapa për të parandaluar përpjekjet e tij të përsëritura për vetëvrasje, parashtruesi i ishte nënshtruar trajtimit çnjerëzor dhe degradues.

Coselav k. Turqisë

9 tetor 2012

Ky rast kishte të bënte me vetëvrasjen e një të mituri 16-vjeçar në një burg për të rritur. Prindërit e tij pretendonin se autoritetet turke ishin përgjegjëse për vetëvrasjen e djalit të tyre dhe se hetimi pasues për vdekjen e tij nuk kishte qenë i duhur.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të të dy aspekteve të Konventës, **atij material dhe procedural**. Ajo gjeti se në njërin anë se autoritetet turke jo vetëm që ishin indiferentë ndaj problemeve të rënda psikologjike të djalit të parashtruesve, madje edhe e kishin kërcënuar me sanksione disiplinore për përpjekjet e mëparshme për vetëvrasje, por kishin qenë përgjegjëse për përkeqësimin e gjendjes së tij shpirtërore duke e mbajtur atë në një burg me të rritur pa ofruar asnjë kujdes mjekësor ose të specializuar, duke çuar kështu në vetëvrasjen e tij. Në anën tjetër, autoritetet turke kishin dështuar ta kryenin një hetim efektiv për të përcaktuar mënyrën e vdekjes dhe se kush kishte qenë përgjegjës për vdekjen e djalit të parashtruesve.

Jasinka k. Polonisë

1 qershor 2010

Rasti kishte të bënte me vetëvrasjen e nipit të parashtrueses ndërsa vuante një dënim me burg për vjedhje me rrethana rënduese. Parashtruesja ankohej në veçanti se, si pasojë e neglizhencës nga ana e autoriteteve të burgut, nipi i saj ishte në gjendje të vidhte ilaçe dhe të vriste veten.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës, duke gjetur se autoritetet polake nuk kishin arritur të përmbushin detyrimin e tyre për të mbrojtur jetën e nipit të parashtrueses. Ajo vërejti në veçanti se autoritetet e burgut ishin informuar për përkeqësimin e shëndetit të tij dhe ligjërisht duhej ta kishin konsideruar atë si rrezik vetëvrasjeje sesa thjesht t'ia vazhdonin recetat e tij mjekësore. Në këtë rast, Gjykata vuri në dukje një mangësi të qartë në një sistem që kishte lejuar një të burgosur për herë të parë, i cili ishte mendërisht i brishtë dhe gjendja e tij shëndetësore ishte përkeqësuar, të mblidhte një dozë vdekjeprurëse të ilaçeve pa dijeninë e personelit mjekësor që ishin përgjegjës për mbikëqyrjen e marrjes së ilaçeve dhe më vonë të kryente vetëvrasje. Ajo po ashtu theksoi që përgjegjësia e autoriteteve nuk ishte e kufizuar brenda përshkrimit të ilaçeve, por gjithashtu konsistonte në sigurimin që ato të merrreshin siç duhet, veçanërisht në rastin e të burgosurve me shqetësime mendore.

De Donder dhe De Clippel k. Belgjikës

6 dhjetor 2011

Parashtruesit ishin prindërit të një të riu i cili kishte kryer vetëvrasje sa ishte në trajtim psikiatrik pasi që ishte vendosur në sektorin e zakonshëm të një burgu. Ata ankoheshin në veçanti për ndalimin e djalit të tyre dhe vendosjen e tij në izolim. Ata më tej pohonin se në rrethana të tilla ishte e parashikueshme që ai të humbte vetëkontrollin dhe të përpiqej të vriste veten.

Ndonëse ishte në dijeni për të dy përpjekjet e shtetit belg për të ndihmuar djalin e parashtruesit- i cili kishte vizituar, për shembull, klinika të specializuara ku kishte marrë mbështetje dhe terapi të përshtatshme për gjendjen e tij - dhe për vështirësitë serioze me të cilat përballeshin autoritetet e burgut dhe personeli mjekësor në baza ditore, Gjykata megjithatë arriti në përfundimin se kishte pasur **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës **aspektin përmbajtësor**. Ajo vërejti në veçanti se djali i parashtruesve ishte ndaluar sipas Aktit të Mbrojtjes Sociale, i cili parashikonte që personat për të cilët ishte i zbatueshëm nuk u nënshtroheshin rregullave të ndalimit të zakonshëm por rregullave të pranimit të detyrueshëm, në mënyrë që atyre të mund t'u jepej mbështetja psikologjike dhe mjekësore që e kërkonte gjendja e tyre. Për më tepër, vendimi nga zëvendës prokurori publik që e kthente atë në burg kishte specifikuar që ai të pranohej në krahun psikiatrik. Prandaj, djali i parashtruesve nuk duhej të ishte mbajtur asnjëherë në sektorin e zakonshëm të burgut. Gjykata më tej nuk mund të gjente ndonjë provë për të sugjeruar që hetimi i kryer në rastin në fjalë nuk kishte përmbushur kërkesat e një hetimi efektiv, dhe për këtë arsye vendosi që nuk kishte pasur **shkelje të nenit 2** të Konventës në **aspektin procedural**.

Ketreb k. Francës

19 korrik 2012

Ky rast kishte të bënte me vetëvrasjen në burg, me varje, të një të varuri nga droga. Parashtrueset - motrat e tij - pretendonin se autoritetet franceze nuk kishin ndërmarrë hapat e duhur për të mbrojtur jetën e vëllait të tyre kur ai u vendos në qelinë disiplinore të burgut. Ato po ashtu ankoheshin se masa disiplinore e shqiptuar ndaj vëllait të tyre ishte e papërshtatshme për një person në gjendjen e tij shpirtërore.

Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës, duke gjetur se autoritetet franceze nuk kishin arritur të përmbushin detyrimin e tyre pozitiv për të mbrojtur të drejtën për jetë të vëllait të parashtruesve. Ajo vërejti në veçanti se duhet të ketë qenë e qartë për autoritetet e burgut dhe personelin mjekësor se gjendja e tij ishte kritike dhe vendosja e tij në një qeli disiplinore vetëm sa i kishte përkeqësuar gjërat. Kjo duhej t'i kishte bërë autoritetet të parashikonin një gjendje mendore vetëvrasëse, siç ishte vërejtur gjatë një qëndrimi të mëhershëm në bllokun e ndëshkimit disa muaj më parë dhe për t'i paralajmëruar shërbimet psikiatrike, për shembull. Autoritetet as nuk kishin ndërmarrë ndonjë masë të veçantë, si mbikëqyrje të përshtatshme ose kontrole të rregullta, të cilat mund të kishin gjetur rripin që ai përdori për të kryer vetëvrasje. Gjykata po ashtu vendosi që kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se vendosja e vëllait të parashtruesve në një qeli disiplinore për dy javë nuk ishte në përputhje me nivelin e trajtimit të kërkuar në lidhje me një person me shqetësime mendore.

Shoqata për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut në Rumani - Komiteti i Helsinkit në emër të Ionel Garceas k. Rumanisë

24 mars 2015

Ky rast kishte të bënte me qasjen në trajtimin e duhur mjekësor për një të burgosur me sëmundje mendore sa ishte në paraburgim - në disa raste ai ishte dërguar në spital për operacion pasi kishte futur një gozhdë në ballë dhe gjithashtu kishte tentuar vetëvrasjen - dhe vështirësitë me të cilat përballej një organizatë joqeveritare për të paraqitur një ankesë efektive pas vdekjes së tij.

Gjykata gjeti se joefektiviteti i hetimit dhe koha që u ishte dashur autoriteteve për të vërtetuar rrethanat e vdekjes së të burgosurit kulmonin me **shkelje procedurale të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës.

Ajo vuri në dukje në veçanti se gjykata e apelit kishte gjetur se hetimi nuk ishte i plotë pasi pyetjet thelbësore nuk ishin përgjigjur nga prokurori. Për më tepër, vetë zyra e prokurorit nuk kishte arritur të merrej me ankesën e keqtrajtimit në paraburgim të paraqitur nga shoqata parashtruese. Gjykata më tej nuk gjeti **asnjë shkelje në aspektin përmbajtësor të nenit 2** të Konventës për shkak të mungesës së provave mjekësore që përcaktojnë përgjegjësinë e Shtetit përtej dyshimit të arsyeshëm.

Isenc k. Francës

4 shkurt 2016

Ky rast kishte të bënte me vetëvrasjen e djalit të parashtruesit 12 ditë pasi ai u pranua në burg. Parashtruesi pretendonte se kishte pasur shkelje të së drejtës së djalit të tij për jetë. Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 2** (e drejta për jetë) të Konventës, duke konstatuar se në rastin aktual, ndonëse parashikoheshin me ligje të brendshme, nuk kishin funksionuar aranzhimet për bashkëpunim midis burgut dhe shërbimeve mjekësore për mbikëqyrjen e të burgosurve dhe parandalimin e vetëvrasjeve. Gjykata vuri në dukje në veçanti se një kontroll mjekësor i djalit të parashtruesit kur ai u pranua ishte një masë minimale paraprake. Megjithatë, edhe pse Qeveria franceze pohonte se djali i parashtruesit kishte pasur një konsultë mjekësore, ajo nuk arriti të sigurojë ndonjë dokument që vërtetonte atë pohim dhe kështu nuk kishte provuar që ky i fundit ishte ekzaminuar nga një mjek. Në mungesë të ndonjë prove të një termini me shërbimin mjekësor të burgut, Gjykata konsideroi se autoritetet kishin dështuar të përmbushnin detyrimin e tyre pozitiv për të mbrojtur të drejtën e jetës së djalit të parashtruesit.

Jeanty k. Belgjikës

31 mars 2020⁴

Parashtruesi, i cili vuante nga një çrregullim psikologjik dhe bëri disa përpjekje për vetëvrasje ndërsa ishte në paraburgim në Arlon Burgun (Belgjikë) pohonte në veçanti se autoritetet belge kishin dështuar në detyrën e tyre për të marrë masat e duhura në rastin e tij për të parandaluar rrezikun e sigurt dhe të menjëhershëm të tentimit të vetëvrasjes. Ai po ashtu ankohej për mungesë të kujdesit të duhur mjekësor gjatë ndalimit të tij, për trajtimin të cilit i ishte nënshtruar ndërsa ishte në izolim dhe për mungesën e një hetimi efektiv.

Gjykata konsideroi se neni 2 (e drejta për jetë) e Konventës ishte i zbatueshëm në rastin aktual, sepse vetë natyra e veprimeve të parashtruesit (përpjekje të përsëritura të vetëvrasjes) e kishte vënë jetën e tij në rrezik real dhe të menjëhershëm. Megjithatë, gjykata më tej zbuloi se masat e marra nga autoritetet në të vërtetë kishin parandaluar z. Jeanty të bënte vetëvrasje dhe për këtë arsye vendosi që nuk kishte pasur **shkelje të nenit 2** në rastin e parashtruesit. Në anën tjetër, Gjykata vendosi se kishte pasur **shkelje të nenit 3** (ndalimi i trajtimit çnjerëzor ose degradues) të Konventës, duke gjetur se parashtruesi vuante nga ankthi ose vështirësi të një intensiteti që tejkalon nivelin e pashmangshëm të vuajtjeve të natyrshme në paraburgim, veçanërisht për shkak të mungesës së mbikëqyrjes dhe trajtimit mjekësor gjatë dy periudhave të tij të ndalimit, të kombinuara me vendosjen e tij në një qeli izolimi për tri ditë si masë disiplinore, përkundër përpjekjeve të tij të përsëritura për vetëvrasje. Për më tepër, hetimi në atë drejtim kishte qenë joefektiv.

Kontakti për media:

Tel. : +33 (0)3 90 21 42 08

⁴ Ky aktgjykim do të marrë formë të prerë në rrethanat e përcaktuara me Nenin 44 § 2 (aktgjykimet e formës së prerë) të [Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut](#).